

Valkas novads

Vidzemē un Dienvidigaunijā pārbaudīs zaļā ūdeņraža potenciālu transporta nozarē

Publicēts pirms vairāk nekā 2 gadiem

Publicēts: 02.02.2023.

Turpmākos trīs gadus Latvijas Ūdeņraža Asociācija, SIA "ZAAO", Vidzemes plānošanas reģions, kā arī vēl vairāki uzņēmumi un organizācijas no Igaunijas un Nīderlandes kopā strādās, lai līdz 2025. gada novembrim soli pa solim plānotu, izveidotu un pārbaudītu zaļā ūdeņraža potenciālu transporta nozarē mazākos reģionos, kā piemēru rādot Tartu un Vidzemes reģiona sadarbību. Ar H2Value projekta palīdzību tiks izveidota pirmā starpreģionu zaļā ūdeņraža vērtību ķēde Dienvidigaunijā, Tartu reģionā, un Ziemeļlatvijā, Vidzemes reģionā.

Apzinoties, ka kravu pārvadājumi un privāto automobiļu skaits turpina pieaugt, līdz ar to arī transporta sektors joprojām ir viens no lielākajiem siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju avotiem Eiropas Savienībā, lielāks uzsvars tiek likts uz dažādiem tehnoloģiskajiem risinājumiem, kas padarītu transportlīdzekļus efektīvākus un veicinātu mazemisiu un nulles emisiju transportlīdzekļu plašāku izmantošanu. Visbiežāk tiek uzsvērta esošā auto nomaiņa uz elektromobili kā, piemēram, šobrīd Latvijā iedzīvotājiem piešķirot finansiālu atbalstu jaunu vai lietotu rūpnieciski ražotu elektromobiļu iegādei un jaunu rūpnieciski ražotu ārēji lādējamu hibrīdauto iegādei. Savukārt daudzviet pasaulē ūdeņradis lēnām sāk ieņemt savu vietu, lai nākotnē ar tā palīdzību nodrošinātu bezemisiju transportu.

2022. gada nogalē tika uzsākts projekts "Atbalsts transportā izmantojamās "zaļā" ūdeņraža enerģijas vērtību ķēdes reģionālai attīstībai Igaunijā un Latvijā" (turpmāk arī - H2Value), kurā galvenais uzdevums būs izveidot maza mēroga zaļā ūdeņraža ražotni

Tartu reģionā, izmantojot saules ģenerēto elektrību, izveidot zaļā ūdeņraža uzpildes staciju un praktiski testēt zaļā ūdeņraža transportēšanas iespējas pa autoceļiem, lai to kā degvielas avotu varētu izmantot speciāli pielāgotu auto darbināšanai. Zaļais ūdeņradis, dēvēts arī par tīro vai atjaunīgo ūdeņradi, ieguvis savu nosaukumu, jo ar elektrolīzes starpniecību ūdens tiek sadalīts ūdeņradī un skābeklī, izmantojot elektroenerģiju no atjaunīgajiem energoresursiem (saules, vēja enerģija). Būtiski, ka šī procesa rezultātā neveidojas siltumnīcefekta izraisošas gāzes. *"Tehnoloģiju un eksporta ietilpīga, ilgtspējīga atjaunojamo resursu enerģijas ražošana ir Vidzemes reģiona viedās specializācijas prioritārā joma, un viens no mūsu uzdevumiem ir panākt, lai tiktu izveidoti un ieviesti jauni atjaunojamās enerģijas izmantošanas modeļi un sistēmas,"* uzsver Laila Gercāne, Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības un projektu nodaļas vadītāja.

Tepat Eiropā Nīderlandes ziemeļu reģions izvirzījis mērķi līdz 2026. gadam kļūt par "Ūdeņraža ieleju" jeb ģeogrāfisku apgabalu, kurā atrodas visa ūdeņraža vērtību ķēde, sākot no tā ražošanas, pārvadāšanas un uzglabāšanas līdz pat ūdeņraža izmantošanai vietējam galapatēriņam - elektroenerģijas ražošanai, mājokļu siltumapgādē, tā integrēšanā rūpniecības procesos un transporta nozarē. Savukārt maziem reģioniem šis alternatīvais enerģijas avots rada vairākus izaicinājumus tā ieviešanai, jo trūkst zināšanu par tā drošu izmantošanu transporta nozarē. Būtisks aspekts ir nepieciešamo tehnoloģiju izmaksas zaļā ūdeņraža ražošanai mazam patēriņa apjomam, līdz ar to izmaksas pašlaik ir augstas, kā arī trūkst nepieciešamās infrastruktūras. Pirmais solis, par kuru projekta partneri vienojās uzsākšanas sanāksmē 2022. gada decembrī Tartu pilsētā, ir rūpīgi sagatavot Starptautisko zaļā ūdeņraža enerģijas sistēmas attīstības plānu, lai veiktu aprēķinus nepieciešamo tehnoloģiju izmaksām zaļā ūdeņraža ražošanai, uzglabāšanai, pārvadāšanai, kas veidos paša ūdeņraža gala cenu par 1 kg ūdeņradi.

H2Value komandu no Latvijas veido - Latvijas Ūdeņraža Asociācija, SIA "ZAAO" un Vidzemes plānošanas reģions; no Igaunijas - Tartu pašvaldība, Baltijas Inovāciju Aģentūra, elektroenerģijas uzņēmums "ESTIKO Elekter OU", Igaunijas ūdeņraža tehnoloģiju asociācija un uzņēmums AS "Alexela". No Nīderlandes projektā ieguldījumu sniegs un savā pieredzē dalīsies – Jaunā enerģijas koalīcija.

H2Value projekts tiek īstenots Eiropas Reģionālās attīstības fonda Starpreģionu inovāciju investīciju instrumenta (I3) programmas 2021.-2017. gadam ietvaros saskaņā ar granta līguma Nr. 101083881. Tas ir jauns finanšu instruments, kas paredz atbalstīt inovatīvus ieguldījumus, veicināt ekonomiku, izmantojot zaļās tehnoloģijas, un radīt ilgtspēju rūpniecībā/transporta nozarē. I3 instruments paredz arī sniegt atbalstu starpreģionu investīcijām ilgtspējīgās pārtikas sistēmās, ilgtspējīgā lauksaimniecībā, tīrā un efektīvā enerģijā, ilgtspējīgā rūpniecībā, celtniecībā un ēku atjaunošanā, ilgtspējīgā mobilitātē, piesārņojuma novēršanā un klimata pasākumos. Uzziņai vairāk: https://eisma.ec.europa.eu/programmes/interregional-innovation-investments-i3-instrument_en

Informāciju sagatavoja:

Baiba Šelkovska,

Sabiedrisko attiecību speciāliste Vidzemes plānošanas reģionā

Saistītas tēmas

[Projektu aktualitātes](#)

<https://www.valka.lv/lv/jaunums/vidzeme-un-dienvidigaunija-parbaudis-zala-udenraza-potencialu-transporta-nozare>